

Sygn. akt IV CNP 16/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty
Sądu Rejonowego w G.
z dnia 18 lipca 2014 r., sygn. akt I Nc (...)
w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej "L." w G. nieruchomości
położonej przy ulicy L.
przeciwko J. F.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 października 2016 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pozwana J. F. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w G. w dniu 18 lipca 2014 r., którym nakazano jej aby zapłaciła na rzecz powódki Wspólnoty Mieszkaniowej „L.” nieruchomości położonej przy ul. L. w G. kwotę 2.891,22 zł.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia jej dopuszczalności, zważył:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy, zatem przepisy ja regulujące powinny być wykładane ściśle (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, nie publ., z dnia 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, nie publ., z dnia 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, nie publ.).

Zgodnie z art. 424¹ k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (§ 1). W szczególnych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych (§ 2). Wykładnia gramatyczna art. 424¹ § 2 k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że przewidziane nim odstępstwo od zasady określonej w § 1 uzależnia dopuszczalność skargi od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek:

istnienia wyjątkowego wypadku, który uniemożliwił stronie wniesienie środka odwoławczego lub środka zaskarżenia oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Pojęcie wyjątkowych wypadków uzasadniających złożenie skargi odnosi się zarówno do przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia, jak i okoliczności wskazujących dlaczego strona nie wykorzystwała możliwości jego zaskarżenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, z dnia 9 czerwca 2006 r., IV CNP 47/06). Judykatura i piśmiennictwo zgodnie przyjmują, że wyłącznie zaistnienie okoliczności stanowiących niezawinioną przez stronę i jej pełnomocnika usprawiedliwioną przyczynę niewykorzystania wszystkich dostępnych środków prawnych może świadczyć o wystąpieniu przesłanki „wyjątkowości”. Świadoma rezygnacja strony z wniesienia skargi kasacyjnej (bez względu na to czy wynikająca z subiektywnego przeświadczenia o braku podstaw do jej wniesienia, wątpliwości co do jej skuteczności) czy zawiniona przez nią niemożność skorzystania z tego środka czynią skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem niedopuszczalną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2008 r., V CNP 187/07, z dnia 9 maja 2008 r., I CNP 19/08, z dnia 20 kwietnia 2007 r., IV CNP 37/07, z dnia 22 marca 2007 r., II CNP 35/07, z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, z dnia 26 czerwca 2009 r., V CNP 37/09, z dnia 24 lipca 2007 r., IV CNP 124/07, z dnia 30 maja 2008 r., III CNP 22/08). Wszelkie zaniechania i uchybienia w tym względzie, zarówno strony, jak i jej pełnomocnika, obciążają stronę. Stanowisko to jednoznacznie potwierdzają dalsze judykaty podkreślające, że nawet wadliwa informacja o treści orzeczenia przekazana stronie przez pełnomocnika, nie jest okolicznością wyłączającą winę strony w uchybieniu czynności procesowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., III CNP 1/16). Wyjaśniono, że przyczyny muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności rzeczywiście uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony, zatem wnoszący skargę musi wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło

z wyjątkowych powodów, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2016 r., II CNP 37/15, z dnia 4 grudnia 2015 r., II CNP 31/15, z dnia 15 października 2015 r., IV CNP 18/15). Z akt sprawy wynika, że pozwanej prawidłowo doręczono odpis nakazu zapłaty z pouczeniem o możliwości zaskarżenia oraz wskazano Sąd Rejonowy w G. jako właściwy do wniesienia sprzeciwu. Pozwana nie zastosowała się do tego pouczenia i złożyła sprzeciw w Sądzie Rejonowym w T. W tej sytuacji powoływanie się przez nią na stwierdzenie anonimowego pracownika tego Sądu, że sprzeciw został prawidłowo złożony, nie może być uznane za uniemożliwienie wniesienia środka zaskarżenia. Konsekwentnie oznacza to, że nie wystąpiły okoliczności niezawinione i usprawiedliwiające zaniechanie wykorzystania przez skarżącą przysługujących środków prawnych, kwalifikowane jako normatywny wyjątek w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, jako niespełniającą wymagań ustawowych (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).